

SIVILOMBUDET

HELSE BERGEN HF
Postboks 1400
5021 BERGEN

Vår referanse
2022/2993

Deres referanse

Vår saksbehandler
Aurora Geelmuyden

Dato
07.12.2023

Svar på tilbakemelding om sykehusets oppfølging etter besøksrapport fra Regional sikkerhetspost, Helse Bergen

Vi viser til sykehusets brev av 27. november 2023. I brevet svarer sykehuset på Sivilombudets spørsmål i brev av 25. oktober 2023.

Rutine for mottak av pasienter

Sykehuset har oversendt ny rutine for mottak av pasienter som inneholder en beskrivelse av hvordan en kroppsvisitasjon skal gjennomføres, og hvilke undersøkelser som ikke kan inngå i en rutinemessig kontroll jf. phvl. § 4A-4 første ledd. Beskrivelsen er enkelt formulert, og vil tjene som god veiledning for ansatte som skal gjennomføre kontroll av pasienter.

Sivilombudet gjør oppmerksom på at følgende setning: «Det må ikke fattes vedtak for at pasienten skal skifte tøy (avkledning), § 4A-4» i den oppdaterte rutinen kan gi inntrykk av at det aldri er nødvendig å fatte vedtak ved gjennomføring av kroppsvisitasjon. Dette stemmer ikke. Det fremgår av phvl. § 4A-4 andre ledd at situasjonen en visitasjon gjennomføres i, avgjør om det skal fattes vedtak.

Sivilombudet vil også gjøre sykehuset oppmerksom på at selv om loven åpner for rutinemessig kroppsvisitasjon, så er følgende understreket i forarbeidene:

«For å kunne ha mulighet til å avdekke skjulte gjenstander åpner lovforslaget for at det, i tillegg til undersøkelse av rom og eiendeler, også kan foretas kroppsvisitasjon av pasienten. Dette er et inngripende tiltak, som må gjennomføres så skånsomt som mulig. Kroppsvisitasjonen må ikke gå lenger enn nødvendig, og pasienten må behandles med respekt for hans eller hennes integritet og verdighet. Kroppsvisitasjon som innebærer at pasienten må kle av seg bør foretas av personell av samme kjønn som pasienten.

«Visitasjonen og undersøkelsen av eiendeler kan omfatte undersøkelse av klær, vesker og andre eiendeler samt ytre inspeksjon av kroppen som for eksempel å undersøke om pasienten har tapet en uønsket gjenstand til låret.» jf. Prop. 108 L (2011-2012) punkt 4.4.5.

Dette betyr at fullstendig trinnvis avkledning er den mest inngripende formen for kroppsvisitasjon som loven åpner for at kan skje rutinemessig jf. phvl. § 4A-4 første ledd. Sykehuset skal imidlertid ikke gjennomføre mer inngripende visitasjoner enn det som er nødvendig i den konkrete situasjonen. Sykehusets rutine kan derfor med fordel tydeliggjøre at det skal gjøres en konkret vurdering av om det er tilstrekkelig med mindre inngripende undersøkelser enn fullstendig, trinnvis avkledning.

Bruk av tvangsmidler

Sykehuset har oversendt to rutiner som inngår i opplæringen av nyansatte og i internundervisningen for eksisterende ansatte. Rutinene heter «Hjemler for innleggelse, opplæring og undervisning» og «Tvangsmidler og vedtaksskriving, opplæring og undervisning». I tillegg skal sykepleiere og vernepleiere gjennomføre et e-læringskurs om det å være ansvarshavende etter unntaksregelen ved bruk av tvangsmidler i psykisk helsevern. Videre beskriver sykehuset at seksjonslederne og spesialistene/faglig ansvarlige i begge sengepostene leser igjennom alle vedtak og gir tilbakemelding til ansatte om vedtaket. Klinikkledeisen går månedlig gjennom alle vedtak. I tillegg er det regelmessige møter med tillitsvalgte og vernetjenesten hvor vedtak og avviksmeldinger alltid står på saklisten. Månedlig oversikt og statistikk for vedtak blir offentliggjort for alle ansatte. Sykehuset har også besluttet at de minimum skal ha en fagdag årlig for alle ansatte, hvor hovedtemaet skal være juss og vedtak. I tillegg samarbeider sykehuset med Kompetansesentret for å utvikle nettbaserte kurs for å styrke kompetansen til alle ansatte i rett bruk av tvangsmidler slik at fremtidig praksis blir i tråd med lovverket.

Det er positivt at sykehuset legger opp til jevnlig opplæring i bruk av tvangsmidler og krav til vedtak, samtidig som det legges opp til kontroll av fattede vedtak og gjennomgang av situasjonene hvor man endte med å fatte vedtak.

Besøket anses med dette avsluttet overfor Haukeland Universitetssjukehus, Regional sikkerhetspost, Bergen.

For sivilombudet

Helga Fastrup Ervik
avdelingssjef

Aurora Geelmuyden
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent etter gjeldende interne rutiner og har derfor ikke håndskrevet underskrift.

Kopi til:

Kontrollkomisjonen for psykisk helsevern - RSA Bergen

HESEDIREKTORATET

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

HELSE VEST RHF